

EUSKAL HERRIKO OROIMENAREN ISLA PRENTSAN. GARA EGUNKARIAK 1936KO ESTATU-KOLPEAREN OSTEKO ERREPRESIOARI BURUZ ESKURATUTAKO OROIMENA; 2000 ETA 2012 ARTEKO ALBISTEEN ANALISIA

Tesiaren egilea: Eztizen Miranda Bernabé

Unibertsitatea: Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU)

Saila: Kazetaritza Saila

Tesi-zuzendaria: Jose Inazio Basterretxea Polo

Tesiaren laburpena:

Ikerketa honek erabilgarria izan nahi du komunikazioaren bitartez justiziaren aldeko aldaketa soziala sustatzeko. Aktibismo komunikatiboaren printzipioetan oinarrituta, agerian utzi nahi du hedabideen ardura oroimen historikoa eskuratzeko. Giza eskubideen aldeko aktibismo komunikatiboan oinarrituta, hedabideek kontuan izan beharreko jarraibidea marrazten du tesi-ikerketak: egungo albisteen bitartez ikertzeko egunkariek eskuratutako oroimena.

Lanak lantzen duen oroimena 1936ko estatu-kolpearen osteko garaia da: estatu-kolpeak, gerrak eta ia 40 urteko diktadurak eragindako giza eskubideen urraketen gaineko justizia aldarrikatzen duen memoria.

Ikerketak *Gara* egunkaria hartu du esku artean, eta ideia hauek lantzen ditu:

Ikergaiaren egoera atalean estatu-kolpearen ondorioz sustatutako gerra eta errepresioa ekartzen ditu gogora, genero-ikuspegiari arreta berezia eskainita. Bertan, garaiko testuinguru politiko-soziala azaldu eta 1936ko kolpeak, gerrak eta diktadurak eragindako errepresioaren analisia egiten du. Biolentzia, berez, *alde bietan* egon bazen ere, batzuek eta besteek eragindako mina ez da alderagarria, ez forman ez intentsitatean. II. Errepublikako gobernuaren aurka egin zuten indarkeria Bourgoisek azaldutako zuzeneko indarkeria politikoa, egituratua, sinbolikoa eta egunerokoa izan zen; gainera, diktadurak iraun zuen 40 urteetan zehar sufritu zuen errepresio hori gizarteak.

Diktaduraren erregimenak eragin handia izan zuen gizartearen eta familiaren beraren egituraketan. Emakumeak Errepublikan eskuratutako eskubideak galtzeaz gain, esfera pribatura kondenatu zituen. Langileen eskubideak murriztu, diktadorearen ideologiarekin bat egiten ez zuen kultura oro ilegalizatu... Urteak aurrera joan ahala, ordea, errepresioaren eta erregimenaren aurkako mugimenduak sortzen eta indartzen hasi ziren, batez ere Hego Euskal Herrian. Euskal apaizen borroka eskubide sozialen alde, langileen borroka baldintza ekonomikoak hobetzeko,

kultur elkarteen lana euskara eta euskal ideologia babesteko... 1936tik 1978ko konstituzioa onartu arteko garaia oso luzea, plurala eta konplexua izan zen Hego Euskal Herrian, bai eta Iparraldean ere.

Ikerketa honek oroimen historikoari buruzko informazioari eskaini beharreko tratamendua dauka gogoan: injustiziaren aurkako mobilizazio-estrategiarekin bat egiten duten hedabideek kontuan izan beharrekoak. Justiziaren aldeko mezua zabaltzeko *ekintza kolektiboaren markoa* ere azaltzen du. Horrekin guztiarekin, giza eskubideen babesean hedabideen informazioak izan beharreko ezaugarrien zerrenda osatzen du.

Gara egunkariak oroimen historikoari buruz eraikitako diskurtso-markoa azaldu du ikertzaileak, hots, oroimen historikoaren inguruan zer-nolako kontakizuna eraiki duen egunkariak. Horrekin batera, informazioaren kalitatea neurtu eta kazetaritzajarduna aztertzen du.

Lanak eskainitako ondorioen artean esanguratsuena hau da: oroimen historikoaren eskuratzea prozesu bat da eta, prozesu guztiek bezala, garaiaren beharretara moldatu behar du. Justiziaren aldeko mezua zabaltzea nahi badugu, ezin da iraganeko identitate-aniztasuna isilean gorde, eta egungo interesak ezin dira iraganari zor zaion errespetuaren gainetik jarri. Arbasoek bizi behar izan zuten testuinguruak baldintzatu zituen orduko erabakiak, horregatik orduko betaurrekoekin begiratu behar diegu orduko erabakiei. Iraganeko gerrak eta errepresioa ezagututa, errazago izango dugulako egungo gerraren aurkako mezua zabaltzea.